POZIOM

Maria Antonina Mazurek

Młodości! Ty nad poziomy wylatuj” – nawoływał Wieszcz. Skąd się wzięły te POZIOMY w poezji? Rzeczownik POZIOM, dawniej występujący równie często w postaci POZIEM, został utworzony od POZIOMNY pod koniec XVIII w. POZIOMNY natomiast to bardziej współczesna (tzn. XVIII-wieczna) wersja przymiotnika POZIEMNY, którego najstarsze poświadczenia tekstowe pochodzą z XVI w. Pisano wówczas o „wężach poziemnych” i „zwierzętach poziemnych”, czyli o tych, które chodzą po ziemi, a także o „podatku poziemnym”, czyli o podatku gruntowym – bo przymiotnik POZIEMNY pochodzi od wyrażenia PO ZIEMI. Matematyka zaczerpnęła określenie POZIEMNY, przekształcając je na POZIOMNY. A od tego przymiotnika powstał rzeczownik POZIOM. Utworzony został jako polski odpowiednik francuskiego niveau „modnego staraniem encyklopedystów francuskich (1751-72), skrajnie ekspansywnego w XIX w., też w poezji” – jak pisze prof. A. Bańkowski. Nauka nieczęsto miesza się z poezją, jednak kiedy do tego dochodzi, rezultat może być ujmujący…